LEDER: SANSELIG RELIGION

Ordet er ikke alene. Det har det heller aldri vært. Lys har blitt tent før også, mennesker har sunget religiøse sanger sammen, ritualer har alltid vært fysiske hendelser på fysiske steder der rom og materielle objekter har vært viktig. Bestemor hadde broderte bibelvers som kjøkkenveggutsmykning, kantater og messer har blitt komponert og framført, og hender har blitt foldet i lang, lang tid. Men for mange av oss har det i de senere årene blitt tydeligere hvor mye det betyr i religiøs sammenheng, alt dette som går ut over ord og tanker. Noen utviklingstrekk peker i retning av at det estetiske også har blitt viktigere. Det virker i alle fall som om det er en nokså ukontroversiell påstand at de estetiske uttrykkene, det materielle og det å sanse og erfare kroppslig, er viktige elementer i religiøst liv og at det dermed også er viktig i det å lære (om) religion.

Søren Dalevi skriver i dette nummeret av Prismet en artikkel om en metodikk kalt «kyrkopedagogik» og bredere forståelse av religion. Han refererer at mange som selv tilhører en religiøs tradisjon opplever å ikke kjenne igjen sin religion når den pre-

senteres i skolens undervisning. En tendens til teoretisering og intellektualisering gjør at erfarings- og følelsesdimensjoner vies lite oppmerksomhet. Dalevi undersøker i artikkelen elevers tegninger og tekster etter et kirkebesøk med metodikken «kyrkopedagogik», og ser at de sanselige erfaringene er de som kommer tydeligst fram. På denne bakgrunnen skriver han om betydningen av det estetiske og «estetisk bildning».

Dette er relevant også i debatten om videre utvikling av norsk skole og norske læreplaner. Utredningen «Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser» (NOU 2015: 8) har vært på høring i høst. Ett av momentene i utredningen er et forslag om å starte i fagområder, ikke enkeltfag, når en utvikler nye læreplaner. Det nåværende KRLE-faget plasseres i fagområdet «samfunnsfag og etikk». Det er verdt å merke seg at i en utredning som omhandler framtidens skole i framtidens samfunn, er religion påfallende lite omtalt – og religion er heller ikke med i betegnelsen for fagområdet. Men i denne sammenhengen, under overskriften sanselig religion, er det estetikens plass det handler om. Når

utviklingen av nye læreplaner i KRLE skal ta utgangspunkt i felles «byggesteiner» innen fagområdet samfunnsfag og etikk, kan det da være at estetiske dimensjoner ved religion kan komme i fare for å bli mindre vektlagt? Som flere høringsinstanser har påpekt: det er viktig at fagområdene ikke forstås som absolutte, men at det tas høyde for kompetanser eller elementer som er overliggende eller går på tvers av fagområdene. KRLE-faget har mye felles med litteraturdelen av fagområdet «språk» og estetikkdelen av fagområdet «praktiske og estetiske fag» – og disse elementene må ikke få mindre rom i framtidas religionsundervisning. Kanskje heller mer, dersom Dalevis artikkel også er treffende for norsk kontekst?

Estetikkenes religiøse betydning er også i de senere årene blitt ansett som så viktig og såpass utforsket at tid og penger har blitt viet til større forskningsprosjekter om dette. De to refleksjonsartiklene i dette nummeret er begge skrevet av forskere som har vært involvert i disse prosjektene. Geir Hellemo

skriver i artikkelen «Estetikken og barna» om skapelsesteologi og estetikk, og reflekterer over hvilke religionspedagogisk relevante innsikter han ser i etterkant av forskningsprosjektet «Sanselighet og transcendens». Irene Trysnes presenterer i artikkelen «Engler og barnesanger – og estetikk og religion» noen funn fra forskningsprosjektet «Religion som estetiserende praksis». Hun viser blant annet trekk i uttrykksform og forståelse som er utbredt i ungdomsmiljø og på tvers av religiøse grupper – et viktig grunnlag for å forstå og reflektere over nåtidas estetiserende religiøse praksis. Dette nummeret byr også på forskning på salmer. Marit Rong analyserer salmeutvalg i trosopplæring og skole, og diskuterer salmesangens plass. Hans Morten Haugens artikkel «Trosopplæring, åndelig utvikling og diapraksis. Arbeid i flerkulturelle lokalsamfunn» handler om diapraksis. Her er ikke estetikk et nøkkelord, men praksis – som jo er fysisk og sanselig – er det. God lesning om viktige tema!

Gunnfrid Ljones Øierud